

FARNÍ KOSTEL V ZÁSMUKÁCH V ROCE 1328

IVAN HLAVÁČEK

Ves, pozdější městys a nyní město Zásmyky ležící asi 12 km jihozápadně od Kolína, se z historického nepovědomí vynořuje v roce 1285 jako lokalita nedefinovaného stavu, podle níž se psal mistr královské kuchyně Sulislav.¹ Po této jen velmi nezřetelné zmínce je opět takřka půl století ticho, aby se další, naopak poměrně velmi bohatá informace objevila v roce 1328, a to na překvapivě odlehlém místě, totiž v Univerzitní knihovně v Toruni. Podle autorky katalogu jejích rukopisů M. Czyżak jde o kodex, původně z univerzitní knihovny v Královci, který s poměrně velmi malou skupinou tamních rukopisů přežil běsnění II. světové války.² Rukopis psaný na pergamenu, který má v toruňské sbírce pořadové číslo 27, je právníckého obsahu, (*Bernardus Parmensis de Bottone, Summa super titulis Decretalium*). A nutno dodat, že jde o text, který je v českých knihovnách naprosto ojedinělý a ani v širším středoevropském regionu není až zas tak častý, čili svědčí o značné probudilosti majitele, zřejmě „obyčejného“ českého faráře.³ Editorka klade jeho vznik do poloviny 13. století dle písma základního textu, kterým je pečlivá

-
- 1 Jako jeden ze svědků při prodeji vinice na Petříně klášterem svatojiřských benediktinek plaským cisterciákům, viz *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, ed. Josephus Emler. Praegae 1882, č. 1343. Písemnost je dochována jen v nepříliš mladším opisu a nese ve své dataci zájmovou historiografickou zmínku o zasnubách Václava II. s dcerou římského krále Rudolfa Habsburského v Chebu. Bez bližší charakteristiky jej uvádí v králově okolí jako důležitou osobu např. Jan, Libor: Václav II. Král na stříbrném trůně. Praha 2015, s. 70, resp. 389. Nic nenalézám ani v mravenčí práci Josefa Kurky: Archidiakonáty kouřimský, boleslavský, hradecký a diecese litomyšlská. Praha 1914, s. 27, kde doklady plynou až od druhé poloviny 14. století.
  - 2 Odkazují na spolehlivý popis v katalogu toruňských rukopisů, zpracovaných Martou Czyżak: Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki uniwersyteckiej w Toruniu, przy współpracy Moniki Jakubek-Raczkowskiej i Arkadiusza Wagnera. Toruń 2016, O knize srv. mou podrobnější recenzi v *Studiích o rukopisech* 48–2018, s. 228–231. M. Czyżak srdečně děkuje za její vlídné a rychlé zaslání potřebných reprodukcí.
  - 3 Snad lze v této souvislosti upozornit na jiný solitér z téže doby (1346), kdy obyčejný školmistr, tentokrát v Pelhřimově, byl vlastníkem jiného právníckého rukopisu, který – dle výzkumů Alexandra Patschovského – je obsahově v celém středoevropském prostoru zcela ojedinělý. Srv. Hledíková, Zdeňka: Pelhřimovský školmistr Konrád a jeho rukopis. In: *Septuaginta Paulo Spunar oblata (70+2)*, ed. Jiří K. Kroupa, Praha 2000, s. 249–252. Oba tyto nálezy bohemikálních rukopisů v daleké cizině zřetelně naznačují potíže, s nimiž se bádání v tomto směru musí vypořádávat – a vlastně se vypořádat ani nemůže.

textura. Různé přípisky jsou psány několika kurzivními rukama. Nás zajímavější text obsahuje soudní výrok ve sporu o zasmuckou faru.

Zásmuky se tak definují jako zřejmě už významná obec, která byla střediskem pro blízké okolí. Několik úvodních a závěrečných řádek, které editorka otiskuje, přináší jen jména osob, které byly výroku přítomny. Text sám je rozdělen zhruba na dvě skoro stejné části. Začíná na fol. 1r a pokračuje na 3v. Podle celkového layoutu byl zapisován do již ukončeného základního textu. Využíval přitom velice úsporným způsobem prázdných míst na jinak dvousloupcově psaných paginách. Je možné klást jej do doby blízce následující datu projednání uvedeného sporu, a to nepochybně na základě originální předlohy. Písmo je možno charakterizovat jako velmi individualizovanou dobovou kurzivu až polokurzivu s řadou originálních zkratk a tvarů s mírným „záklonem“ celkového duktu.⁴ Písař zejména několikrát měnil velikost písma, což lze vysvětlit tím, že se přizpůsoboval prostoru, který vyplňoval. Zda byl písařem majitel rukopisu, se lze s jistotou pravděpodobností dohadovat. Zda by tu pomohla celková analýza písma resp. různých přípisků, kterou jsem nemohl udělat, je otázka. Nicméně pro obsah zde zajímavějšího textu a jeho interpretaci je bez významu. A už vůbec není možno řešit otázku, zda si zápis udělal pro paměť protagonista celého sporu, zasmucký farář Zdislav, byť se to víceméně nabízí. Neboť originál notářského instrumentu byl uložen zřejmě do archivu pražské kapituly, resp. registratury ústřední správy pražské diecéze.⁵ Rozhodně lze z celkového tónu výroku předpokládat, že to nebyl Zdislavův protivník Jindřich Durster.

Pokud jde o původní provenienci kodexu, nelze říci nic bližšího, protože ten kdo zasmucký zápis zapsal, musel být v držení knihy už několikátým v pořadí. Kolmo na druhý sloupec, který tvoří první část „našeho“ výroku, přicházejí současnou rukou dvě jména ve velmi porušeném textu, takže se dá se značnou pravděpodobností přečíst jen *Her Meynhardus /// Bernhardi und a folio rubricam*. M. Czyżak nabízí dvě možnosti. Buď knihu vlastnil nějaký křižácký konvent v Prusku, pak by ovšem vysloveně středočeský kontext knihy nebylo lze vysvětlit, nebo se pravděpodobněji jednalo o nějakou komendu řádu v rámci české balie. Spojitost rozhodčího výroku s řádem ovšem nenalzáme. Ten a ani jeho příslušníci nejsou v něm nikde zmíněni a žádná řádová komenda se v blízkosti Zásmuk nenacházela. A ani přicházející sklad osob ve výroku jmenovaných, nic zřetelnějšího nenaznačuje. Snad jen lze předpokládat, že Zdislavův protivník Jindřich Durster byl Němec. Je tak potřeba zůstat u zdrženlivého konstatování, že rukopis se dostal snad do řádového držení s blížce neurčeným časovým odstupem nejspíš ještě za dob Lucemburků. Víme, jak složité byly cesty rukopisů, zejména těch s odbornou tematikou, neboť představovaly nemalou a svým způsobem i neměnnou materiálovou hodnotu. Přitom je ne-

4 Podle laskavého sdělení prof. Hany Pátkové není to v oné době nic mimořádného.

5 Srv. dále pozn. 10.

pochybné jen to, že v první polovině 14. století byl kodex v českém držení. Že by šlo o majetek zásmuckého farního kostela, není příliš pravděpodobné, spíš to byl osobní majetek některého z jeho farářů, tedy konkrétně nejspíš Zdislava samotného. To by ovšem vrhalo zajímavé světlo na úroveň některých představitelů našeho nižšího farního kléru už v době předarcibiskupské, aniž by ovšem bylo možno nějakým způsobem generalizovat.⁶ Na druhé straně to ovšem vrhá i obecně trochu světla na nižší vrstvy české inteligence tako takové vůbec. Ale vraťme se k možným cestám kodexu 27 toruňské univerzitní knihovny. Po jeho, tedy snad Zdislavově, smrti zřejmě započal svou (zatím?) nerekonstruovatelnou bludnou pouť, na jejímž konci se dostal do řádové knihovny německých rytířů v Tapiau a pak do knihovny Albrechta Hohenzollerna v Královci, odkud přešel do tamní univerzitní knihovny. Další osudy už známe. V každém případě je jeho obsah už na první pohled důležitým neb alespoň zajímavým svědectvím intelektuální úrovně alespoň některých jedinců z řad představitelů našeho nižšího světského, tedy farního kléru.

Ale obraťme pozornost k vlastnímu právnímu aktu, který řeší, jak jinak, majetkový spor a okolnosti jeho vzniku. V tomto případě šlo o běžnou faru v kouřimském děkanátu v polovině vlády Jana Lucemburského, resp. na počátku třetí třetiny dlouhého pontifikátu pražského biskupa Jana IV. z Dražic. Ten byl ovšem v té době ještě v Avignonu (1318–1329), kde se obhajoval a obhájil proti křivým žalobám svých protivníků, nicméně činnost diecézní správy i za jeho dlouholeté absence v podstatných parametrech nepochybně fungovala bez větších přerušení,⁷ jak mj. svědčí právě i tento soudní výrok. Ten se nekonal na místě, o které byl veden spor, ale byl svolán do farních prostor blíže nelokalizovaného kostela sv. Jiljí. Není ale třeba pochybovat o tom, že šlo o kostel sv. Jiljí na Starém Městě pražském, jak nasvědčuje nejen jméno jeho faráře Řehoře, který byl jednání přítomen. Kostel sv. Jiljí patřil už tehdy k významným pražským svatyním, protože šlo o kostel kolegiátní. O jeho roli v diecézní struktuře lze snad říci aspoň tolik, že šlo nejen o kolegiátní kapitulou, ale o kapitulou, která byla založena pražským biskupem. Protože pak jim příslušelo udělování tamních prebend⁸ není divu, že kapitula mohla hrát v době biskupovy nepřítomnosti i roli jakéhosi správního centra.

---

6 O farních středověkých knihovnách srv. základní studii Honemann, Volker: Pfarrrbibliotheken und Pfarrbibliotheken im Deutschen Reich von den Anfängen bis zum Ende des 14. Jahrhunderts. In: Notizen zur Buchgeschichte 39–1, 2014, s. 49–63, který věnuje také pozornost českým poměrům, i když převážně až od druhé poloviny 14. století.

7 Srv. plastické podání Zdeňky Hledíkové: Biskup Jan IV. z Dražic. Praha 1991, zejména s. 99nn.

8 Alespoň jsem v běžně dostupném diplomatickém materiálu nic nenašel. Srv. o kapitule Hledíková, Zdeňka: Kapituly s biskupskou kolací v Čechách do doby husitské a jejich místo v církevní správě, In: In memoriam Zdeňka Fialy. Z pomocných věd historických. Praha 1978, s. 42–45 a Wendehorst, Alfred – Benz, Stefan: Verzeichnis der Säkularkanonikerstifte der Reichskirche. Neustadt an der Aisch 1997, s. 153.

Zajímavá se také ukazuje sestava účastnivších se osob, které jsou zmiňovány závěrem zápisu příslušného aktu. Jim je potřeba věnovat stručnou pozornost, protože alespoň zčásti je třeba předpokládat, že ti církevní hodnostáři, kteří jsou v záznamu vyjmenováni, se nějakým způsobem podíleli i na dalších aktech církevního soudnictví, i když nejsou v dochovaném materiálu, ovšem velmi sporadickém, výrazněji připomínáni. Předtím je ale třeba „pro jistotu“ nalistovat alespoň katalog listin a listů pražského kapitulního archivu. Ukazuje se při tom, že instituce přátelských úmlivců (*amicabiles compositores*) byla starší, než doba po odchodu biskupa Jan IV. z Dražic do Avignonu, jak dosvědčuje několik dochovaných dokladů, které zachycují různé fáze tohoto procesu počínaje tím, že se dohaduje jejich výběr až pak k jejich vlastnímu výroku.⁹ Přitom je pozoruhodné, že ve všech případech hraje svou roli kostel/kapitula sv. Jiljí, i když osobní obsazení se všelijak obměňuje. A je možno jít ještě dále. Při uvědomění si rozdílnosti příslušných kauz lze pochopitelně spatřovat nejen blízkost struktur příslušného zpísemnění, ale zejména také používání stejných a tedy již svým způsobem zakódovaných právních termínů, což zase naznačuje, že nejde o novou, ale zavedenou právní instituci.

Podle úvodních informací mělo vlastní jednání prehistorii, která jakoby sahala až do Avignonu, neboť hlavní osobou řízení byl mělnický probošt Jindřich¹⁰ v pozici subdelegace přenesené na něj kustodem vyšehradského kapitulního kostela Meinhardem, jenž svou měl vlastní bezprostřední papežskou delegaci. I když není zcela vyloučeno nějaké zprostředkování pražského biskupa Jana z Dražic, přesto se mi zdá pravděpodobnější, že Meinhard – Menhard měl nějakou obecněji formulovanou zmíněnou papežskou delegaci, protože jinak by se zřejmě o věci objevila nějaká informace v papežských registrech. Pravděpodobně tomu tak ale není, protože v nich tato kauza není nijak reflektována: ač by se to dalo předpokládat. Ostatně celý výrok se děje jako smírcí řízení (*amicabilis compromissio*) obou stran sporu, které se na tom dohodly. V něm hraje jakousi blížie nedefinovatelnou a tudíž neuchopitelnou, i když zřejmě reálnou roli, jakási třetí síla, která je označovaná jako *inimici capitales* faráře Zdislava. Jejich spojení s Dursterem můžeme sice tušit, ale není nijak zřetelněji uchopitelné. Uvažovat o řádu německých rytířů není, myslím, na místě.

Kde se ale musíme zastavit, jsou osoby, které se na výroku podílely svou pouhou účastí. Jde o následující činitele, které můžeme rozdělit do dvou kategorií. Jednak jde o osoby světské, jednak duchovní. A vedle těch výslovně uvedených

9 Srv. k tomu doklady v registři Eršil, Jaroslav – Pražák, Jiří: Archiv pražské metropolitní kapituly I. Katalog listin a listů z doby předhusitské (–1419). Praha 1956, č. 98 (pochází už z r. 1312), č. 115 (z r. 1319) či č. 142 (z r. 1329).

10 Srv. k němu Tadra, Ferdinand: Kulturní styky Čech s cizinou do válek husitských. Praha 1897, s. 260.

jsou tu také, jak bývalo obvyklé, další anonymní jedinci (*ceterique fidedigni*) bez přesnějšího postavení a stavu, které můžeme hledat jak mezi osobami duchovními, tak světskými.

Mezi jmenovitě uvedenými světskými činiteli šlo o dvě dvojice a jednu trojici osob se zcela rozdílným vztahem k řešenému sporu. Nejdříve to byli dva spolupatroni uvedeného kostela, Ješek z Unseče či Ruseče¹¹ a Procek ze Zásmuk, mající od dalších spolupatronů (tedy nejméně dvou, ale spíše více) plnou moc vydat svědectví. A svým i jejich jménem působit k utišení sporu, i když jejich případná aktivita není nijak konkretizována. Zřejmě zajímavější z obou je prvně jmenovaný Ješek, neboť jako jediný je označován jako *dominus*. Byl tedy nepochybně šlechtického původu. Druhou skupinu světských osob tvoří tři „právoznalci“ (*iurisperiti*) honosící se magisterským titulem: Jindřich Milcher a blíže neoznačení Gunther a Bertold s označením *de Praga*. Jaké bylo jejich postavení, těžko říci. Mezi známými veřejnými notáři té doby je nenalézám.¹² Jejich magisterský titul ale nasvědčuje jejich univerzitnímu studiu. Zřejmě na italských univerzitách, i když v patřičných seznamech je nikde nenacházím.¹³ Jaké bylo jejich postavení v pražské společnosti, neumím povědět, zdá se ale pravděpodobné, že svými právníckými službami byli k dispozici především jurisdikci církevní. Třetí skupinku tvoří dva pražští měšťané: Jan z Boršova a jeho bratr s přezdívkou Řím. Jihočeský Boršov je tu nepochybně jen označením původu. Zdali přezdívku jeho bratra Řím (*Rzym*) lze interpretovat jako absolvování poutě do Říma, není vyloučeno. Také v jejich případě bylo další prosopografické pátrání zcela bezvýsledné.

Poněkud více záchytných bodů je k dispozici u osob duchovního stavu. Z nich nejdůležitější byl už úvodem zmíněný mělnický probošt Jindřich, zřejmě významná osobnost, neboť se za něj bral u papeže sám francouzský král s manželkou. Na jeho přímluvu získal totiž v roce 1323 provizi na pražský kanonikát a v roce 1328 byl administrátorem pražského biskupství.¹⁴ A nepochybně z této funkce, která ale není

---

11 Právě na prvních dvou písmenech se slil inkoust tak, že mohou být čtena jako **r a u** nebo **u a n**. Bohužel ani v jednom případě se mi nepodařilo nalézt lokality stejného nebo aspoň velmi podobného znění.

12 Srv. Nuhlíček, Josef: Veřejní notáři v českých městech zvláště v městech pražských až do husitské revoluce, vyd. Ivan Hlaváček – Markéta Marková, 2. vydání. Praha 2011 podle závěrečného seznamu.

13 Srv. alespoň Tadra, F.: Kulturní styky Čech s cizinou (jako pozn. 10), s. 256nn.

14 Srv. Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia. Tomus prodromus, ed. Zdeňka Hledíková. Praegae 2003, č. 289; Tadra, F.: Kulturní styky, s. 260 a Podlaha, Antonius: Series praepositum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum s. metropolitane ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora. Praegae 1912, č. 192 uvádějí zřejmě omylem rok 1325. Podlaha přináší na tabuli VI i jeho pečeť. To protnutí s francouzským králem bylo zřejmě důsledkem Jindřichových tehdejších mezinárodních aktivit (srv. Hledíková, Z.: Jan IV. z Dražic, s. 115).

zmíněna, se stal rozhodčím v „našem“ sporu. Ze strany osob duchovních, které tvořily zřejmě svým způsobem proboštův „tým“, registrujeme tři. Z nich dva jsou příslušníky vlastního kostela/kapituly sv. Jiljí, totiž jeho farář Řehoř a jeho vikář Václav. Trojici pak doplňoval vyšehradský kustod Menhart. Podle jmen lze konstatovat, že se mezi nimi vyskytovaly jak osoby českého, tak německého původu.

I když zdaleka nevíme vše o okolnostech sporu, lze jej stručně charakterizovat asi následujícím způsobem: Jindřich Durster se chtěl zmocnit farářského místa Zdislavova, ale po výslechu svědků, mezi nimiž hráli zřejmě podstatnou roli oba patroni, rozhodl mělnický probošt ve prospěch dosavadního faráře Zdislava. Zdali byla předložena nějaká písemná svědectví, vyplývá z obratu, kde visis stojí na začátku (a nikoliv toliko *auditis, intellectis et examinatis*), i když nic z toho není blíže specifikováno. Nicméně se lze domnívat, že posoudit situaci bylo zejména povinností oněch výše zmíněných znalců práva. Ovšem i ústní svědectví přítomných, tedy zejména patronů zámuckého kostela, byla zřejmě natolik přesvědčivá, že verdikt byl jednoznačný a ukládal Dursterovi podřídit se s tím, že bude Zdislavovým střídníkem (*perpetuus vicarius et porcionarius*) a jako takový jej bude v povinnostech spojených s chodem farního úřadu podporovat. Aby byl zajištěn plný provoz farního života, ukládají se oběma stranám různé povinnosti, jejichž neplnění má důsledkem citelné finanční postihy. Vzhledem k výše zmíněnému, leč blíže nespecifikovanému nebezpečí, má Zdislav možnost svou faru – zřejmě na čas – i opustit. Na tuto dobu jej má Durster finančně zabezpečit. Rovněž i opačně může Zdislav Durstera z fary vykázat, v případě velké agendy dopřát Dursterovi pomocníka. Důvody, které k tomu či onomu mohou vést, nejsou sděleny ani pro jednu stranu. Nicméně se pamatuje na finanční tresty, které mohou být uloženy za neplnění – ovšem velmi vágně formulovaných – podmínek. I když obvykle v sankčních formulích bývá částka – v tomto případě je to 30 kop – dělena na poloviny, zde jde o dělení na třetiny. Vedle biskupské komory participuje druhou třetinou Jindřich jako vlastní soudec společně se svým pomocníkem Folklinem¹⁵ (*assessor*) a teprve třetí má připadnout té straně sporu, která by byla postižena. Už tímto výčtem je zřetelně, byť jen nepřímou, řečeno, že výrok není činěn v rámci nějakých soukromých iniciativ, nýbrž jde o akt církevně správní instituce stabilnější povahy. Ostatně svědčí o tom i místo, kde k jednání dochází, jakož i přítomné osoby.

Protože textově kritické a věcné poznámky k níže podávané edici byly v širším kontextu probrány v předcházejícím textu, nepovažuji za potřebné se k nim až na několik výjimek vracet.

15 Ten jen o rok později rozhoduje jako přátelský úmluvce jiný spor, v němž vystupuje jako kanovník vyšehradský, pražský a svatojilský, ač v našem případě, tedy o rok dříve, nemá (ještě?) žádnou prebendu. Proto je také třeba obezřetnosti u dalších magistrů, případně těch znalců práva, kde se mohlo stát, že jejich prebendy jen nebyly uvedeny (Eršil, J. – Pražák, J.: Archiv, č. 142).

Příloha

1328 prosinec 2. – Fara sv. Jiljí na Starém Městě pražském
Soudní výrok mělnického probošta Jindřicha ve sporu Zdislava faráře v Zásmukách s jeho vikářem Jindřichem Dursterem.

*In nomine Domini Amen. Nos Henricus / prepositus Melnicensis, iudex subdelegatus / ab honorabili viro, domino Meinhardo, / custode ecclesie Wissegradensis apostolice [!] sedis delegato, nunc / electus arbiter et arbitrator et amicus / compositor a Sdislao rectore ecclesie in Sasmuk / ex parte una et Henrico Durster ex parte altera / super lite et controversia, que vertitur inter predictas / partes pro ecclesia in Sasmuk de alto et de / basso, prout in forma compromissi plenius con/tinetur. Coram nobis igitur lite legitime con/testata visis, auditis, intellectis et examinatis / partium iuribus deliberacione prehabita diligenti / pro dono pacis et concordie, auctoritate / iudiciaria et ex vigore compromissi predictae / Christi nomine invocato laudamus, ordinamus, arbitramur, / diffinimus atque precipimus, quod dictus Sdislaus / debeat esse verus et legitimus pastor et / rector ecclesie memorate, quia nobis constat / per legitimas probaciones ipsum esse ad dictam / ecclesiam canonicè institutum. et eum absolvimus ab / inpeticione Henrici dicti Durster me/morati. Eidem Henrico super ista ecclesia, quomodo ad / hoc ut sit rector verus et legitimus ipsi silencium perpetuum inponentes. Item diffinimus, / laudamus, ordinamus ex vigore compromissi, ut /dictus Henricus Durster debeat esse perpetuus vi/carius sive porcionarius dicti Sdislai plebani / quo adiunxit ipse / Henricus Durster. Sed post mortem / suam per hoc ipsi plebano nolemus preiudicium [facere?]/ aliquod plus generaliter hoc adiecto, quod si predictum / Sdislaum plebanum contingat residen-ciam non /facere, ipse Henricus vitricus de offertoriis, decimis / et universis obvencionibus domino suo Sdislao plebano / predicto sine fraude et dolo mediante assignare / teneatur, quod si forte fraudem notoriam et manifestam ipsum Henricum Durster committere / in premissis contingat. Licitum sit ipsi Sdislao / plebano prefato ipsum Henricum Durster [**X tria folia X**] vicarium predictum amovere ab ecclesia memorata. /Insuper diffinimus, laudamus et arbitramur, ut, / si dictus Henricus Durster solus non sufficiat / in dicta ecclesia ministrare et necesse sit vel necesse / habeat (liceat?) sibi adiungere prespiterum socium eum Sdis/laus (další eum vyškrabáno) ibi residere non audeat propter suos /capitales inimicos dicto presbytero socio ipse / Henricus Durster providere habeat in expensis et Sdislaus / plebanus in precio quod habere debet dictus presbyter / pro labore suo diurno et nocturno. Volumus / insuper, ut hic inde fiat recompensacio expen/sarum in hac lite factarum (!) et neutra pars / habeat ab alia petere expensas in lite predictae / ecclesie factas et hec omnia laudamus, / diffinimus, arbitramur dicimus atque in/violabiliter precimus (!) fieri et observari / sub pena triginta sexagenarum grossorum / pragensium argenteorum.*

Si contrafactum / fuerit (?) commitenda et sub pena / cause ammissionis [!]. De qua pecunia / predicta · XXX · sexagenas · X · sexagenas / habebit camera domini episcopi Pragensis et · X · dominus prepositus cum magistro / Folkline assessore suo et decem / sexagenas pars arbitrium servans / salvo et reservato nobis arbitrio / et potestate declarandi, interpretandi, / corrigendi (nadepsáno nad částečně vymazaným corrigendi na řádce) super predictis ubicumque / et quandocumque visum fuerit expedire. / Latum est predictum arbitrium anno domini M^oCCC^o XXVIII° feria sexta proxima / post festum sancti Andre [!] apostoli post vespas in dote ecclesie sancti Egidii in stuba / plebani presentibus partibus et domino Iescone de Russecz [Unssecz], Proczcone de Sasmuk / compatronis dicte ecclesie, habentibus ab alliis (!) compatronibus in commissione omnia faciendi, qui ad /decisionem ipsius cause possent quoquomodo suffragare dictum arbitrium et laudum (!)/ statim omologantibus et approbantibus magistro Folkline, iurisperito de Praga, / Wissegradensis et sancti Egidii in Praga ecclesiarum canonico, magistro Henrico Milchero, / magistro Gunthero (Czycak Gwichero) et magistro Pertoldo, iurisperitis in Praga et domino Hostislao / preposito ecclesie sancti Georgii in castro Pragensi et domino Gregorio plebano sancti Egidii ecclesie et domino Wenceslao, perpetuo vicario sancti Egidii ecclesie et Iohanne de Borsow et / fratre suo dicto Rzym, civibus in Praga (Czyżak Pragenibus) ceterisque fidedignis ibidem. In quorum / testimonium atque robur sigillum nostrum presentibus est appensum.

Die Pfarrkirche in Zásmuky im Jahr 1328

Nach der Meinung der Autorin des Katalogs mittelalterlicher Handschriften der Universitätsbibliothek in Toruń befindet sich in einer dortigen literarischen Handschrift aus der Zeit um die Mitte des 13. Jahrhunderts ganz zufällig die Abschrift eines Gerichtsspruches im Streit um das Pfarrbenefizium einer gewöhnlichen Pfarrkirche in Mittelböhmen. Der ganze Bestand ist im Grunde ein Torso aus den alten Sammlungen der Deutschordensritter in Königsberg (heute Kaliningrad). Seine Editorin hat das Incipit und Explicit der Handschrift veröffentlicht. Es handelt sich um eine Angelegenheit, die für sich selbst scheinbar banal ist, aber das Datum, das dieser Gerichtsspruch trägt, nämlich das Jahr 1328, macht daraus einen interessanten Beleg für eine relativ frühe schriftliche Amtsführung auch auf den niedrigsten Ebenen der Kirchenverwaltung, obwohl auch der Inhalt interessant ist. Man kann jedoch daraus keine allgemeineren Zusammenhänge in ausreichendem Maß feststellen. Am Richtspruch beteiligen sich als Zeugen auch hochrangige Amtsträger des Prager Klerus und weltliche Personen. Die Autorin bringt eine kurze Interpretation und danach die Edition des Dokuments. Infolge des schlechten Erhaltungszustandes bleiben einige kleine Unklarheiten.

Parish church in Zásmuky in 1328

As a matter of pure accident, according to the author of a catalogue of medieval manuscripts in a university library in Torun, there is a copy of a court verdict in a dispute over a parish benefice of a common parish church in the central Bohemia. The whole collection is basically a torso from old collections of the Teutonic Knights Order in Königsberg (today Kaliningrad). Its author published incipit and explicit of the manuscript that represent a seemingly trivial matter, yet the date of the verdict, i. e. 1328, make it an interesting evidence of a rather early written administration on the lowest levels of the church structure, its content is interesting too. However, it is impossible to draw general conclusions from it. The verdict is pronounced under involvement of prominent Prague clergy and as witnesses serve also lay persons. The author provides a concise commentary and then the edition of the document. As a consequence of its bad state, some minor ambiguities remain.